

LIDSKÝ KAPITÁL A INVESTICE DO VZDĚLÁNÍ

SBORNÍK Z 11. MEZINÁRODNÍ VĚDECKÉ KONFERENCE

Praha, 29. – 30. září 2008

LIDSKÝ KAPITÁL A INVESTICE DO VZDĚLÁNÍ

SBORNÍK Z 11. MEZINÁRODNÍ VĚDECKÉ KONFERENCE

Praha, 29. – 30. září 2008

Kolektiv autorů
Lidský kapitál a investice do vzdělání
Sborník z 11. mezinárodní vědecké konference, Praha, 29. – 30. září 2008
GA ČR 402/06/1357
Vydání připravil: doc. Radim Valenčík, CSc.
© Vysoká škola finanční a správní, o.p.s., 2008

ISBN 978-80-7408-012-8

OBSAH

(1) Program mezinárodní vědecké konference

(2) Stručná charakteristika průběhu konference a jednotlivých příspěvků

ZAHÁJENÍ KONFERENCE

BLOK 1:

Vzdělanostní společnost – vzdělání, lidský kapitál

BLOK 2:

Reforma financování vysokého školství v ČR

BLOK 3:

Předpoklady realizace úspěšných reforem v oblasti nabývání a uchování lidského kapitálu

BLOK 4:

Prezentace souhrnných výsledků projektu GA ČR, investice do sociálního kapitálu a efektivnost

Prezentace výsledků příbuzných projektů řešených na jiných pracovištích u nás i v zahraničí, projednání možností spolupráce v rámci navazujících projektů

(3) Závěr

Seznam účastníků konference

(1) Program mezinárodní vědecké konference

VYSOKÁ ŠKOLA
FINANČNÍ
A SPRÁVNÍ

11. ročník mezinárodní konference

Lidský kapitál a investice do vzdělání

29. – 30. září 2008

Odborný garant konference
doc. Radim Valenčík, CSc.

Vysoká škola finanční a správní, o.p.s., Estonská 500, 101 00 Praha 10

PONDĚLÍ 29. září 2008 – Kongresové centrum VŠFS

09:00 – 09:30 **Prezence, coffeebreak**

09:30 – 10:00

Přivítání, zahájení konference, organizační pokyny

- RNDr. Petr Budinský, CSc., *prorektor pro vzdělávací činnost a vnější vztahy VŠFS*

Vystoupení rektorky VŠFS

- Dr. Bohuslava Šenkýřová

Zdravice starosty MČ Prahy 10

- Mgr. Vladislav Lipovský

Vystoupení zástupců partnerských organizací:

- Kooperativa pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group
- UniCredit Bank Czech Republic a.s.
- CFO Club
- ČIA

TEMATICKÝ BLOK 1: VZDĚLANOSTNÍ SPOLEČNOST – VZDĚLÁNÍ, LIDSKÝ KAPITÁL

Moderátor: RNDr. Petr Budinský, CSc.

10:00 – 10:15

prof. PhDr. Vladimír Čechák, CSc. – *prorektor pro koncepci a rozvoj, VŠFS*
Vzdělanostní společnost - vzdělání- lidský kapitál

10:15 – 10:40

prof. PhDr. Petr Matějů, Ph.D. – *vedoucí analytického oddělení, MŠMT*
Reforma terciárního vzdělávání v ČR: Jaká bude, bude-li?

10:40 – 10:55

prof. PhDr. Jan Barták, DrSc. – *Univerzita Jana Amose Komenského, Praha*
Rozvíjení způsobilostí strategiů vzdělávání, manažerů a interních lektorů v organizacích

10:55 – 11:10

prof. Ing. Vladimír Gonda, Ph.D. – *proděkan FNH, Ekonomická univerzita, Bratislava*
Investície do vedy, výskumu a vzdelávania v podmienkach utvárania znalostnej ekonomiky v SR

11:10 – 11:25

h. doc. Dr. Ing. Workie T. Menbere, Ph.D. – *City University, Bratislava*
The complementarities between human capital and information technology in the knowledge-based economy: cross-firm and cross-country empirical evidence

11:25 – 11:50 **Přestávka**

TEMATICKÝ BLOK 2: REFORMA FINANCOVÁNÍ VYSOKÉHO ŠKOLSTVÍ V ČR

11:50 – 12:05

prof. MUDr. Branislav Lichardus, DrSc. – *rektor Vysoké školy manažmentu, Bratislava*
Ing. Ján Rébro M.B.A. – *vice-president European Operations, City University, Bratislava,*
prof. Josef Hvorecký – *prorektor pro vědu a výzkum, Vysoká škola manažmentu, Bratislava*
Nerovnováha medzi povinnosťami a právami súkromých vysokých škôl na Slovensku

12:05 – 12:20

Ing. Janka Dovčiaková, doc. Ing. Daria Rozborilová, CSc. – *Katedra ekonomickej teórie, Ekonomická univerzita, Bratislava*
Investície do vzdelávania – potreba verzus možnosti

12:20 – 12:35

doc. Ing. Mojmír Helisek, CSc. – *ředitel Institutu financí a managementu, VŠFS*
Soukromé školy v perspektivě českého vysokého školství (nejen) z pohledu Bílé knihy terciárního vzdělávání

12:35 – 12:50

Mgr. Elexová Gabriela – *Ekonomická fakulta, Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, SR*
Riadenie ľudských zdrojov v informačnej spoločnosti

12:50 – 13:00 **Diskuze**

13:00 – 14:00 **Oběd**

TEMATICKÝ BLOK 3: PŘEDPOKLADY REALIZACE ÚSPĚŠNÝCH REFORM V OBLASTI NABÝVÁNÍ A UCHOVÁNÍ LIDSKÉHO KAPITÁLU

TEMATICKÝ BLOK 4: PREZENTACE SOUHRNNÝCH VÝSLEDKŮ PROJEKTU GA ČR, INVESTICE DO SOCIÁLNÍHO KAPITÁLU A EFEKTIVNOST

Moderátor: prof. PhDr. Vladimír Čechák, CSc.

14:00 – 14:20

doc. Radim Valenčík, CSc. – *vedoucí Katedry ekonomie a mezinárodních vztahů, VŠFS*
Redistribuční systémy, křížové koalice mezi redistribučními systémy, komplexy memů podmiňujících strukturu koalic tohoto typu (Co nového v teorii redistribučních systémů)

14:20 – 14:35

Ing. Mgr. Petr Wawrosz – *Katedra ekonomie a mezinárodních vztahů, VŠFS*
Instituce a teorie redistribučních systémů

14:35– 14:50

prof. Ing. František Zich, DrSc. – *Katedra marketingové komunikace, VŠFS*
„Sociální kapitál studentů VŠFS“ (Některé výsledky systematického zkoumání studentů)

14:50 – 15:05

em. profesor. Ing. Jaroslav A. Jirásek, DrSc. – *ALTA, a.s., Kancelář Praha*

15:05 – 15:20

Ing. Bc. Jiří Mihola, CSc. – *Občanské sdružení Melius*
Aktivní podpora zaměstnanosti – komplexní poradenství pro využití osobního pracovního potenciálu.
Zkušenosti z grantového projektu ESF

15:20 – 15:35

Mgr. Pavel Neseť, PhD. – *Škoda Auto Vysoká škola*
Současné ekonomické teorie a jejich implementace v kurzech ekonomie na VŠ

15:35 – 15:50

Mgr. Eve Wood, James Wood, BCA, Prime Factor
Learning Organisation jakožto jediná možná cesta vývoje organizací

15:50 – 16:05

Ing. Kateřina Maršíková, Ph.D. – *Hospodářská fakulta, Technická univerzita v Liberci*
Investice do vzdělávání

16:05 – 16:20

Ing. Helena Chytilová – *Národohospodářská fakulta, Vysoká škola ekonomická v Praze*
Vzájemná interakce lidského kapitálu a spotřebitelských preferencí v české ekonomice

16:20 – 16:45 **Diskuse**

16:45 – 18:00 **Raut**

08:30 – 09:00 **Prezence, coffeebreak**

TEMATICKÝ BLOK 4: PREZENTACE VÝSLEDKŮ PŘÍBUZNÝCH PROJEKTŮ ŘEŠENÝCH NA JINÝCH PRACOVÍŠTÍCH U NÁS I V ZAHRANIČÍ, PROJEDNÁNÍ MOŽNOSTÍ SPOLUPRÁCE V RÁMCI NAVAŽUJÍCÍCH PROJEKTŮ

Moderátor: doc. Radim Valenčík, CSc.

9:00 – 9:15

Ing. Marek Hudík – *Vysoká škola ekonomická v Praze*
Interpretace „redistribuční rovnice“

9:15 – 9:30

PhDr. Marek Matějka – *Katedra marketingové komunikace, VŠFS*
Formy a druhy diskriminace na současném trhu práce v České republice

9:30 – 9:45

Ing. Arnošt Klesla – *Katedra bankovníctví, finančního investování a pojišťovnictví, VŠFS*
Podpora rozvoje lidského kapitálu v sociální a zdravotní politice EU

9:45 – 10:00 **Přestávka**

Dálší vystoupení:

- **Ing. Jan Mertl, Ph.D., VŠFS** – Vzájemné vztahy a vazby vzdělání a zdraví
- **Ing. Jiří Benesch, DiS., absolvent VŠFS** – Které znalosti představují pro absolventy ekonomických škol na trhu práce konkurenční výhodu?
- **Ing. Josef Nožička, CSc., VŠRR** – Přestane se v Praze někdy pouze mluvit o podpoře vzdělanostní společnosti a začne se něco konstruktivního někdy dělat?
- **Ing. Petr Gočev, VŠE** – Demogrant jako nástroj pro financování terciálního vzdělávání
- **Prezentace knihy doc. Radima Valenčíka, CSc. Teorie her a redistribuční systémy**
- **V případě nutnosti zařadíme do programu další účastníky, příp. provedeme operativní změny programu.**

12:00 **Závěr konference**

(2) Stručná charakteristika průběhu konference a jednotlivých příspěvků

Několik poznámek k 11. ročníku mezinárodní vědecké konference Lidský kapitál a investice do vzdělání a ke sborníku z této akce

V pořadí již 11. ročník konference na téma Lidský kapitál a investice do vzdělání pořádaný Vysokou školou finanční a správní, o.p.s., se konal 29. – 30. září 2008 v novém Kongresovém centru VŠFS pod záštitou starosty MČ Prahy 10 Mgr. Vladislava Lipovského, partnerskými organizacemi byly Kooperativa Vienna Insurance Group, UniCredit Bank, CFO Club, ČIA.

Poprvé po deseti letech od konání první konference tak byly využity vlastní prostory pořadatele. První dva ročníky proběhly ve skromných prostorách jedné z učebních místností zakladatelské organizace VŠFS – BANKOVNÍ AKADEMIE a.s. ve Vlkově ulici 12, Praha 3. Kongresové centrum VŠFS vybavené nejmodernější technikou tak bylo představeno širší odborné veřejnosti, což svým způsobem symbolizovalo i cestu, kterou partnerství škol, v němž nyní dominuje VŠFS, za poměrně krátkou dobu deseti či jedenácti let prošlo.

Hlavními tématy konference byly:

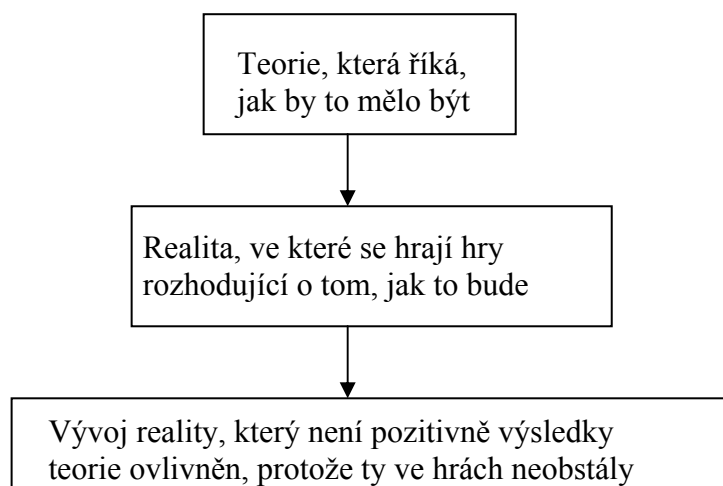
- Vzdělanostní společnost – vzdělání, lidský kapitál;
- Reforma financování vysokého školství v ČR;
- Předpoklady realizace úspěšných reforem v oblasti nabývání a uchování lidského kapitálu (včetně využití teorie her při analýze těchto předpokladů);
- Prezentace souhrnných výsledků projektu GA ČR, investice do sociálního kapitálu a efektivnost (r. č. 402/06/1357);
- Prezentace výsledků příbuzných projektů řešených na jiných pracovištích u nás i v zahraničí, projednání možností spolupráce v rámci navazujících projektů.

Pojetí 11. ročníku konference

Hlavní inovací bylo otevření původního tématu, kterým byla **analýza předpokladů realizace úspěšných reforem v oblastech nabývání a uchování lidského kapitálu**. Pokud jde o oblasti nabývání a uchování lidského kapitálu, má se na mysli zejména oblast vzdělání a zdravotní péče ve vazbě na jednotlivé formy sociálního pojištění. K identifikování předpokladů realizace je možné, ale i nutné využít aparát teorie her, resp. příslušnou variantu **teorie her spojenou s analýzou redistribučních systémů**, která se intenzivně rozpracovává na VŠFS. Jak potvrdila řada odborných akcí v nedávné době, je o tuto problematiku mimořádný zájem. Dochází k pochopení skutečnosti, že výsledek reforem lze vždy chápat jako výsledek her, které se v dané oblasti hrají. Pokud se teorie touto problematikou nezabývá, nedochází k žádoucímu výsledku reforem. Zájem o tuto problematiku byl ověřen na několika odborných akcích pořádaných jinými vysokými školami a dalšími institucemi před konáním této konference. VŠFS má v řešení této problematiky značný předstih či přinejmenším velmi nadějně výsledky. Využití této parkety bylo jedním z hlavních cílů 11. ročníku konference.

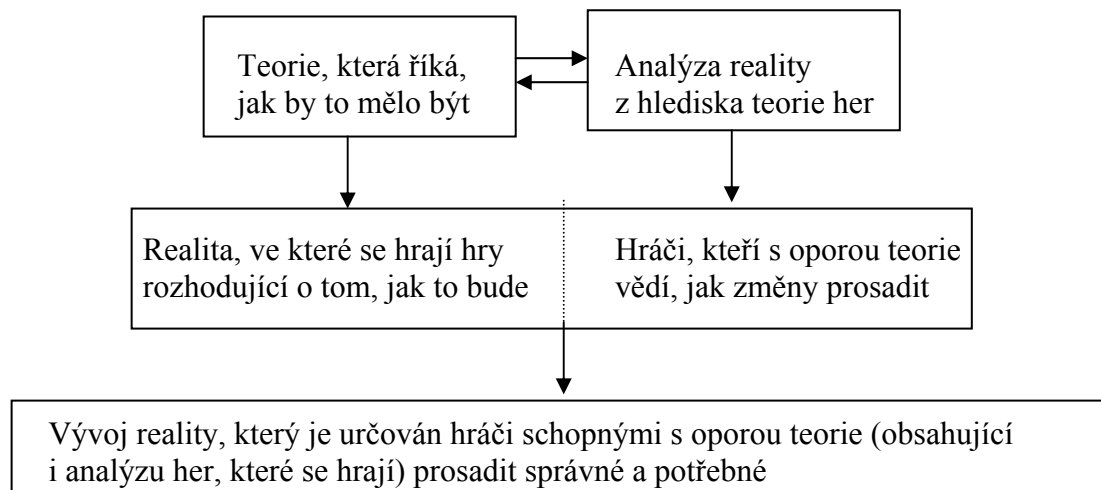
Ukažme si formou názorného schématu, v čem spočívá rozdíl mezi teorií, která se zabývá realizační problematikou (s využitím teorie her a teorie redistribučních systémů), a teorií, která nemá tento rozměr:

Schéma 1: Teorie, která nevyužívá teorie her

Při takto zúženém chápání teorie nedochází k tomu, aby realitu ovlivnila. Hry, které se hrají a do nichž bez teoretické reflexe teorie vstupuje, si výstupy teorie podřizují, modifikují je tak, aby ti, co ze systému těžili na úkor jeho efektivnosti, z něj mohli těžit i nadále. Výsledkem je pak zklamání v podobě neúspěšné reformy.¹ Teorie je slepá vůči příslušným hrám, nevidí je, někdy je dokonce nechce vidět. Jedná se o projev „pštrosí“ taktiky, kdy nechceme něco vidět, abychom neztratili pocit, že děláme něco užitečného a prospěšného.

Schéma 2: Teorie, která využívá teorie her

Teorie se v tomto případě obrací adresně k tomu, kdo má zájem potřebné změny prosadit, vyzbrojuje ho k tomu:

- znalostí toho, o co ve hrách jde;
- vymezením toho, jací hráči zde působí;
- odhalením toho, jaké jsou jejich strategie;
- schopností toho, jak lze vytvořit vítěznou koalici;
- popisem toho, kdo ji podpoří, protože je to v jeho zájmu;

¹ „Chtěli jsme to udělat co nejlépe, ale dopadlo to jako obvykle.“ (Jak říkával bývalý ruský premiér Černomyrdin.)

- vymezením toho, kdo bude působit proti;
- odhalením toho, jaké ten, kdo bude působit proti potřebným změnám, bude využívat strategie;
- znalostí toho, jak těmto strategiím čelit.

K objasnění významu zaměření pozornosti tímto směrem, širšího kontextu a možností, které se tím otevírají, byl s předstihem dvou měsíců uveřejněn na webových stránkách VŠFS obsáhlý materiál **Základy teorie redistribučních systémů a její aplikace**², se kterým se řada účastníků konference seznámila a svým vystoupením či v průběhu diskuze na něj reagovala. Uvedený materiál je aktuální i po skončení konference, a proto jej uveřejňujeme ve sborníku dokumentů z konference. Obsahuje kromě jiného i cenné metodologické pasáže dokumentující proces zrodu a vývoje teorie redistribučních systémů. Vzhledem k tomu, že s odstupem času lze posoudit, jak se metodologická východiska a předpoklady osvědčily, je právě časový odstup významný pro posouzení jejich přínosu. Jeho zveřejnění může být cennou oporou těm, kteří se na rozvíjení teorie redistribučních systémů podílejí.

V následující části uveřejňujeme stručnou informaci o obsahu jednotlivých vystoupení v tom pořadí, v jakém byly předneseny na konferenci. Informaci zpracoval editor sborníku na základě dodaných materiálů, které jsou v plném rozsahu uveřejněny na CD. U příspěvků dodaných ve slovenštině byl zachován jazyk tam, kde je příslušný text převzat z podkladů. Informace o obsahu příspěvků dodaných v angličtině je dána v češtině. Příspěvky na CD jsou pro snazší orientaci seřazeny podle abecedního pořadí příjmení autorů, v případě více autorů pak podle příjmení toho, kdo příspěvek přednesl. Uveřejňujeme je včetně prezentací.

Průběh konference a obsah jednotlivých vystoupení

ZAHÁJENÍ KONFERENCE

Konferenci zahájil a uvedl **RNDr. Petr Budinský, CSc.** V zastoupení starosty MČ Prahy 10 **Mgr. Vladislava Lipovského** vystoupil zástupce starosty **Ing. Antonín Weinert, CSc.** Za partnery konference vystoupila jednatelka a výkonná ředitelka **České informační agentury Ing. Hana Pavlišťová.**

BLOK 1:

Vzdělanostní společnost – vzdělání, lidský kapitál

Prof. PhDr. Vladimír Čechák, CSc. přednesl úvodní vystoupení na téma **Vzdělanostní společnost – vzdělání – lidský kapitál.** Uvedl v něm mj., že podstatnou úlohu v rozvoji lidského kapitálu sehrává zejména otázka vzdělání, která je současně, jak vyplývá již ze samotného názvu, podstatnou částí, ne-li jednou z dominant obsahové náplně úvah a studií věnovaných otázkám znalostní společnosti či znalostní ekonomice. I když se oba zmíněné pojmy velmi často používají téměř jako synonyma, nelze je ani ztotožňovat ani zaměňovat. Aniž bychom se zabývali analýzou jejich vzájemného vztahu, lze konstatovat, že „znalostní ekonomika“ může existovat právě jen jako organická součást „znalostní společnosti“, stejně jako „znalostní společnost“ je zcela nemyslitelná bez „znalostní ekonomiky“. Vzdělávání a produkce znalostí je snad nejpodstatnějším, dynamizujícím činitelem rozvoje jak znalostní ekonomiky, tak i znalostní společnosti. Vzdělávání a vzdělávací proces je v současném období předmětem velmi intenzivních diskuzí, a to nejen mezi „teoretiky“ zabývajících se

² VALENČÍK, R. *Základy teorie redistribučních systémů a její aplikace.* VŠFS, červenec 2008. 300 s.

problematikou vzdělávání, ale i celé akademické obce v nejširším možném pojetí a také reprezentace podnikatelské, veřejnoprávní a politické sféry. Výrazným impulzem k vysoké intenzitě těchto diskuzí je zveřejněný text „Bílé knihy“, která představuje určité vyvrcholení snah o reformu vysokého školství či sféry terciárního vzdělávání. Jednou ze základních podmínek úspěšné realizace zmíněných změn, či reforem, je existence „širokého“ konsenzu nejen s cílovým stavem, ale i se způsobem realizace reformních kroků v rámci politického spektra. Existuje-li zásadní shoda, pokud jde o význam a důležitost vzdělání, existuje-li určitý stupeň shody, pokud jde o zásadní zaměření zmíněných změn a reforem, nelze totéž říci o způsobu jejich realizace.

Je-li konsenzus v rámci politického spektra předpokladem zahájení reforem a vytvoření potřebného společenského klimatu pro jejich zdárný průběh, je získání podpory, přesněji, ztotožnění se s filozofií, cíli a způsobem jejich dosažení, ze strany akademické obce více méně nutnou podmínkou její úspěšnosti. Přijetí nového zákona o terciárním vzdělávání a další úpravy legislativy, i pokud budou vrcholně dokonalé, vytváří pouze prostor, potenciální možnost, změny a zlepšení stávajícího stavu. Rozhodující význam pro naplnění cílu reforem v oblasti vzdělávání budou mít lidé – pracovníci vysokých škol, kteří v těchto „nových“ právně a institucionálně vytvořených podmínkách budou působit. Nebudou-li oni subjektivně přesvědčeni o smysluplnosti a účelnosti reforem, jen stěží lze předpokládat úspěšné dosažení očekávaných cílů. Základním posláním vzdělávacích institucí (vysokých škol) je příprava kvalifikovaných pracovníků pro potenciální zaměstnavatelské subjekty. Nelze ji zajistit jinak než koncepční, dlouhodobou, reálnou (průběžnou, každodenní) spoluprací vysokých škol s podnikovou sférou. V tomto směru je aktuálním úkolem zaměřit se na velmi rychlé odstranění všech stávajících bariér, které této spolupráci brání nebo je komplikují. Postupně se rovněž stírá dosud mnohde ostrá hranice mezi „profesní“ a „ostatní“ sférou lidského života, mezi „pracovní“ dobou a „volným“ časem. Vzdělání je v této souvislosti jedním z podstatných a nenahraditelných překlenovacích prostředků těchto dvou dosud více méně oddělovaných oblastí. Stává se tak velmi účinným zdrojem integrity osobnosti v moderní (vzdělanostní) společnosti. V tomto směru „terciární vzdělávání“ přechází plynule do celoživotního vzdělávání, které průběžně a soustavně přispívá k postupné změně profesní činnosti v podstatnou oblast trvalé seberealizace člověka. Probíhající diskuze a jednání zaměřená na problematiku reforem terciárního vzdělávání by kromě určité konkretizace strategických koncepcí měly přispět nejen k posílení „meziresortního konsenzu“, nýbrž i k reálné meziresortní koordinaci při uskutečňování vzdělávacích reforem.

Hlavní vystoupení na konferenci bylo prezentováno **prof. PhDr. Petrem Matějů, Ph.D.** z MŠMT, členem ISEA. Neslo příznačný název **Reforma vysokého školství: Jaká bude (bude-li)?** Zabýval se v něm problematikou reforem podmiňujících přechod od ekonomiky tažené investicemi k ekonomice tažené inovacemi, na jejímž počátku se nacházíme. Za největší problémy označil to, že:

1. Systém terciárního vzdělávání je stále málo efektivní, jednotliví aktéři mají tendenci maximalizovat vstupy bez dostatečné odpovědnosti za výstupy, přičemž:

- Vysoké školy jsou málo zainteresované na kvalitě poskytovaného vzdělávání a uplatnění absolventů.

- Studenti často upřednostňují „komfort“ před studijním výkonem.

- Financování výzkumu a vývoje stále umožňuje přežívat podprůměrným, excelentní výkony se doma nevyplácí, hrozí nejen odliv nápadů, ale i mozků.

- Celý systém je málo ovládaný principy konkurence, která by zvyšovala efektivitu a kvalitu.

- Systém je málo diverzifikovaný, všichni dělají všechno (nebo mají pocit, že mají dělat všechno).

2. Systém terciárního vzdělávání je stále řízen metodami, které neodpovídají nové roli terciárního vzdělávání ve společnosti a v ekonomice:

- V řízení vysokých škol s miliardovými rozpočty se jen ojediněle prosazují prvky manažerského řízení, samospráva je uplatňována tam, kde se má uplatňovat „management“.
- Pro posílení manažerských prvků v řízení vysokých škol není vytvořeno dostatečně parametrické prostředí (předvídatelnost, pravidla konkurence, financování).
- Hlavní klienti systému (studenti) mají na výkon vysokých škol malý vliv, reprezentace studentů často hájí své vlastní zájmy.
- Vysoké míře autonomie vysokých škol neodpovídá míra jejich odpovědnosti za vlastní rozvoj.

3. Systém terciárního vzdělávání je stále velmi selektivní, přispívá k růstu mezigeneračních nerovností:

- Individuální ekonomická návratnost VŠ vzdělání v České republice prudce vzrostla a dnes patří k největším v OECD.
- Za posledních 15 let ale u nás vzrostly i sociální nerovnosti v šancích na dosažení VŠ vzdělání.
- Systém, který má fungovat jako „výťah“ (nástroj sociální mobility), funguje opačně, tj. sociální rozdíly spíše petrifikuje.
- To vše vede k paradoxu: „zadarmo“ (bez školného) studují častěji děti „bohatších“, zatímco děti chudších si za VŠ vzdělání musí platit (plně školné na soukromých školách).

Návazně pak formuloval následující cíle:

1. Cílem není „úřad“ ale dynamika: méně řízení – více konkurence:

- Systém terciárního vzdělávání se musí více diverzifikovat, aby uspokojil různorodou poptávku uchazečů po oborech i zaměstnavatelů po absolventech.
- Vysoce diverzifikovaný systém nelze řídit úředníky – školy musí dostat více autonomie i odpovědnosti.
- Proto musí růst role transparentních finančních nástrojů – každý musí vědět, jaký efekt přinese určité rozhodnutí a že kvalita se vyplácí.
- Kvalita poroste, bude-li hlavním aktérem student jako klient.
- Veřejné financování vzdělávací činnosti VŠ se musí uskutečňovat důsledně přes studenty, a to bez ohledu na to, na jakou školu jdou.
- Soukromé financování musí mít povahu investice s potenciálně vysokým výnosem, na kterou si lze vypůjčit a splácet až z jejího výnosu (odložené školné).

2. Cílem není škola, ale student a vynikající absolvent:

- Systém je třeba otevřít všem, kteří projeví zájem o studium, budou mít pro studium základní předpoklady a poneseou za rozhodnutí studovat určitý obor více osobní odpovědnosti než dnes (diverzifikace, spoluúčast, racionalizace poptávky).
- Do systému terciárního vzdělávání je třeba pomoci více těm, kteří to potřebují (sjednotit systém sociální pomoci, zacílit přímo na studenty, granty, stipendia, půjčky, spoření na vzdělání).
- Školy musí být více než dříve hodnoceny podle výsledků (úspěšný absolvent, vynikající výsledky výzkumu, inovace) než podle vstupů (přijetí studenti, výzkumné záměry, podíly docentů a profesorů).

3. Výsledky výzkumu a vývoje musí obstát ve světové konkurenci a zvyšovat inovační i kulturní potenciál země:

- Špičkový výzkum dosahující světových parametrů nemohou dělat všichni (všichni ho mohou tak nanejvýš předstírat) – vytvořme podmínky pro vznik špičkových výzkumných univerzit nebo fakult.
- Za špičkovými výsledky výzkumu a vývoje musí jít mnohem více peněz než dnes – nemůžeme si dovolit financovat bádání nad vybádaným nebo produkci tun popsaného papíru.

- Vytvoření podmínek pro rozvoj partnerství mezi výzkumnými univerzitami a podniky, které chtějí stavět svůj úspěch na inovacích – nebojme se prolomit bariéry mezi veřejným a soukromým sektorem, vydělají na tom obě strany a zvýšíme inovační potenciál země.

Navrhovaný systém, který bude výsledkem reformy, musí být podle něj:

- Konzistentní: dílčí a kosmetické úpravy vyvolají stejné tenze jako hluboké změny, k cíli ale nepovedou.
- Konsenzuální: o nutnosti reformy musíme být schopni věcnými argumenty přesvědčit většinu aktérů, koaliční partnery i opozici.
- Kontinuální: nový systém musíme nastavit tak, aby se na nové podmínky a vnější konkurenci dále adaptoval sám a trvale (minimalizovat vliv politiky).

V rámci svého vystoupení ocenil podíl týmu na VŠFS, který rozpracoval teoretické základny důležitých prvků navrhovaného systému financování vysokého školství.

Diskuze k jeho vystoupení ukázala, jak významnou je právě realizační problematika a jakou roli zde může teorie sehrát.

Prof. PhDr. Jan Barták, DrSc. z Univerzity Jana Amose Komenského přednesl příspěvek na téma **Tvorba a rozvíjení znalostí v organizacích**. Za východiska cílů definovaných názvem příspěvku označil:

- Průmět dynamiky změn do firemního vzdělávání.
- Efektivní využívání potenciálu vlastních lidí v organizacích.
- Trénink andragogických dovedností manažerů a odborníků.
- Harmonizace jejich způsobilosti odborné, sociální a osobnostní.
- Podpora a rozvoj participativního učení a týmové spolupráce.
- Osvojení a sdílení nových hodnot ve firemním vzdělávání.
- Usnadnění přechodu „učící se“ organizace k organizaci „učící“.

K dosažení cílů navrhl postup založený na:

- Zhodnocení stávající úrovně způsobilostí.
- Definování potřeby nových (či revidovaných) způsobilostí.
- Spoluodpovědnosti vzdělávaného za vlastní rozvoj.
- Respektování a využívání možností účastníků.
- Soustředění na identifikaci a rozvoj jejich potenciálu.
- Rozvoj týmové spolupráce, participace, leadershipu.

Za hlavní požadavky na manažera označil:

- Globální myšlení, strategické (zejm. flexibilní) a inovativní myšlení, předvídaní budoucího, možných podnikatelských příležitostí.
- Poznávání lidí, neformální kooperace, podpora participace, sdílené rozhodování.
- Stimulace, motivace a energetizace pracovníků (sociabilita, komunikativnost, vztahové dovednosti, vizionářství).
- Anticipace změn, orientace na výsledky.
- Řízení dějů, řízení cílů, řešení problémů, rozhodování.

Na základě toho se pak zabýval problematikou aktuálních úkolů v oblasti vysokoškolského vzdělání manažerů.

Prof. Ing. Vladimír Gonda, Ph.D. z Katedry ekonomickej teórie Národohospodárskej fakulty Ekonomické univerzity v Bratislave přednesl příspěvek na téma **Investície do vedy, výskumu a vzdelávania a úloha vysokých škôl vo väzbe na Lisabonskú stratégiu**. Mj. uvedl:

Európska únia a Slovensko ako jej súčasť si kladú za cieľ vybudovať znalostnú ekonomiku, tj. ekonomiku založenú na vedomostiach, inováciách a vzdelaných ľuďoch, ktorí dokážu nielen pracovať s novými informáciami, ale aj produkovať nové poznatky a využívať ich v každodennej praxi. Hnacím motorom budovania znalostnej ekonomiky je podpora a rozvoj

vedy, výskumu a vzdelania. Zámerom predmetného príspevku je priblížiť zamýšľané ciele a skutočnosť v EÚ a SR v oblasti financovania tejto sféry, zvýrazniť nezastupiteľnú úlohu univerzít v utváraní znalostnej ekonomiky, diskutovať stav a vybrané problémy vysokého školstva na Slovensku a tiež poukázať na zmeny, ku ktorým dochádza vo financovaní verejných vysokých škôl v SR.

Európskej únii (a tým viac SR) sa zatiaľ nedarí plniť náročné ciele Lisabonskej stratégie týkajúce sa financovania sféry vedy, výskumu a vzdelávania, plniacej úlohu hnacieho motora formovania znalostnej ekonomiky. Jej vybudovanie je nevyhnutné pre zabezpečenie dlhodobej konkurencieschopnosti Únie ako celku i jednotlivých jej členov. Nezastupiteľné miesto v utváraní znalostnej ekonomiky patrí univerzitám, ktoré sú najvýznamnejším zdrojom ľudského kapitálu a dodávateľom vysokokvalifikovanej pracovnej sily pre vedomostnú spoločnosť. Vysoké školstvo na Slovensku je zatiaľ v zajatí extenzívneho rozvoja a hľadá cesty zvýšenia kvality, k čomu má napomôcť aj pripravovaná komplexná akreditácia vysokých škôl a tiež zmeny vo financovaní verejných vysokých škôl.

H. doc. Dr. Ing. Workie Tiruneh Menbere, Ph.D., z Vysoké školy manažmentu, City University of Seattle in Slovakia a Institutu ekonomického výzkumu SAV ve spoločném příspěvku s **RNDr. Petrem Budinským, CSc.**, z Vysoké školy finanční a správní, o.p.s., přednesl příspěvek **Komplementarity mezi lidským kapitálem a informačními technologiemi ve znalostní ekonomice: Empirické srovnání různých zemí.**

Příspěvek navázal na úvodní část vystoupení P. Matějů, vhodně ji doplnil a rozvinul, včetně původní prezentace a rozboru bohaté datové základny. Podle něj je nové paradigma vzdělanostní společnosti založené na komplementaritě mezi informačními technologiemi a lidským kapitálem. Uvedenou problematikou se zabýval:

1. Z hlediska teoretických předpokladů.
2. Z hlediska empirické analýzy na úrovni podnikové evidence.
3. Z hlediska empirické evidence a porovnání různých zemí.

Ukázal, že mezi lidským kapitálem a informačními technologiemi není substituční, ale komplementární vztah. Vzhledem k tomu, jak dynamicky se vyvíjí informační technologie, musí se obdobně dynamicky rozvíjet i úroveň vzdělání. Z příspěvku vyplynulo mimo jiné to, že globální konkurence je určující. Rozhodující podmínkou konkurencieschopnosti jsou inovace. Podmínkou udržení vysoké inovační dynamiky je konkurenční systém vzdělání.

BLOK 2:

Reforma financování vysokého školství v ČR

Problematiku vztahu mezi veřejným a soukromým vysokým školstvím otevřeli ve svém příspěvku **prof. Jozef Hvorecký, Ing. Ján Rebro, M.B.A.**, a **prof. MUDr. Branislav Lichardus, DrSc.**, z Vysoké školy manažmentu v Trenčíne a Bratislave v příspěvku nazvaném **Nerovnováha medzi povinnosťami a právami súkromných vysokých škôl na Slovensku.**

Nerovnováha podle nich spočívá zejména v tom, že:

1. Štátny príspevok na študenta sa nedáva súkromným VŠ:
 - Zákon to nezakazuje – chyba „politická vôľa“.
 - Študenti (a/alebo rodičia) platia vlastne dvakrát:
 - školné na svojej súkromnej VŠ,
 - prostredníctvom daní verejným VŠ.
2. Prístup ku grantom sa obmedzuje:
 - O SKK z grantov VEGA a KEGA.

- Zakázaný prístup k EÚ grantom „Vzdelávanie“.

3. Hodnotenie škôl sa neodvíja od ich pedagogickej činnosti

Navrhli mj. nasledujúci zlepšenie v procese akreditácie:

- Hodnotenie realizovať ako dialóg medzi pracovnou skupinou a hodnotenou VŠ.

- Vytvoriť časový a personálny rámec na formálne a neformálne kontakty pracovnej skupiny a hodnotenej VŠ:

- urýchlenie procesu,

- objektívnejšie hodnotenie.

- VŠ by sa mala včas dozvedieť názor pracovnej skupiny a jej návrh na výsledok akreditácie.

- Mala by mať právo sa k nemu vyjadriť.

- Mala by mať právo sa odvolať voči výsledku.

Doc. Ing. Daria Rozborilová, CSc., a Ing. Janka Dovčiaková z Katedry ekonomickej teórie, NHF Ekonomické univerzity Bratislava prednesly príspevok na téma **Investície do vzdelania – potreba verzus možnosti.**

Teória ľudského kapitálu, ktorej vznik sa spája s koncom 50. rokov a začiatkom 60. rokov 20. storočia, ako i teória endogénneho ekonomického rastu sa stávajú osobitne aktuálnymi práve na začiatku 21. storočia. Ich význam je logickým vyústením požiadaviek, ktoré sú späté s formovaním nových ekonomík v podmienkach silných globalizačných tendencií. Investície do vzdelania tvoria nosnú organickú súčasť investícií do ľudského kapitálu a z toho dôvodu ich budeme skúmať práve z tohto uhla pohľadu. Predmetom pozornosti v našom príspevku budú najmä otázky pochopenia potreby investícií do vzdelania, otázky motivácií jednotlivých subjektov k uspokojeniu tejto potreby ako aj otázky tvorby, alokácie a efektívnosti vynaloženia obmedzených zdrojov práve v tomto smere.

Na úvodní vystoupení P. Matějů i príspevok J. Hvoreckého, J. Rebra a B. Licharduse navázal **doc. Ing. Mojmír Helísek, CSc.,** z Vysoké školy finanční a správní, o.p.s., vystoupením na téma **Soukromé školy v perspektivě českého vysokého školství (nejen) z pohledu Bílé knihy terciárního vzdělávání.**

Velmi podrobne charakterizoval proces vzniku a prezentácie Bílé knihy a venoval pozornosť procesu jej realizácie, resp. otázke šancí na jej uvedenie do života. Mj. uvedl, že Bílá kniha je „pouhým“ projektom, resp. návrhom stratégie rozvoje terciárního vzdělávání. Jeho prosazení je v rukou politických struktur. Pripomenul, čo uvádela programová prohlášení vlád a jak se pak dále vyvíjela jejich stanoviska:

1) Sociálně demokratická vláda J. Paroubka (2005 – 2006) považovala „školství a vzdělávání za svou prioritu,“ přičemž se zavázala „zachovat... princip bezplatného veřejného základního, středního a vysokoškolského vzdělávání.“

Postupně se však ve vyjádřeních některých představitelů ČSSD (konkrétně stínový ministr školství J. Havel, srpen 2008) objevují projevy souhlasu se zavedením plateb. Skutečné školné (včetně „odloženého školného“) je sice odmítáno, hovoří se však o „penalizačním školném“ pro neúspěšné studenty (poplatky za opakování zkoušek, za podprůměrný prospěch). I toto skromné zapojení však bylo většinou zmíněné politické strany odmítnuto.

2) Pravicová resp. koaliční vláda M. Topolánka (od 2006) převzala formuli, že „považuje školství a vzdělávání za svou prioritu,“ dále „se zavazuje nezavést na veřejných vysokých školách školné, které by tvořilo bariéru v přístupu k vysokoškolskému vzdělávání.“ Podle druhého programového prohlášení (2007) „budou vytvořeny podmínky pro větší zpřístupnění vysokoškolského vzdělávání... Vláda nezavede školné, ale otevře diskuzi o větším zapojení soukromých zdrojů do financování vysokých škol, vědy a výzkumu.“

V závěru zdůraznil, že soukromé školy přispěly k masivnímu nárůstu počtu studentů na vysokých školách v ČR. Jejich podíl na počtu studentů v nejbližších letech dále poroste. Bílá

kniha navrhuje ve strategii rozvoje terciárního vzdělávání zapojení soukromých vysokých škol do státních finančních normativů (doposud jen pro veřejné školy) a také (v případě zavedení školného na veřejných školách) rovný přístup ke grantům a půjčkám z veřejných zdrojů pro studenty z obou typů škol. Oba návrhy jsou racionálně argumentovány. Jejich uskutečnění by přispělo ke zrovnoprávnění studentů na obou typech škol.

Mgr. Gabriela Elexová z Ekonomické fakulty Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici přednesla příspěvek na téma **Riadenie ľudských zdrojov v informačnej spoločnosti**, ze kterého vyplynuly následující závěry:

Prieskum personálnej práce v najúspešnejších českých a slovenských podnikoch z hľadiska dosahovanej výšky obratu jednoznačne potvrdil, že formovanie znalostnej ekonomiky zásadne mení spôsoby získavania, rozvoja a stabilizácie ľudského kapitálu podniku. Žijeme v ére talentov, kedy konkurenčná schopnosť podniku viac než kedykoľvek predtým závisí od schopností, zručností a skúseností jeho pracovnej sily. V súčasnom neistom a dynamickom podnikateľskom prostredí môže prežiť a prosperovať jedine podnik, ktorý dokáže zvoliť a efektívne zrealizovať potrebné opatrenia na získanie talentovaných zamestnancov, dokáže ich adekvátne motivovať, vybudovať si u nich potrebnú lojalitu, a teda zabrániť im v úniku ku konkurencii, ktorý u nich dokáže prebudiť ochotu podeliť sa o svoje znalosti s ostatnými a ochotu neustále sa vzdelávať v záujme prispôsobenia sa meniacim sa požiadavkám prostredia. Prieskum preukázal, že úspešné podniky zvolili správny postup v riadení ľudského kapitálu. Hľadajú rôzne cesty k jeho získaniu, investujú do jeho rozvoja a snažia sa ho udržať. Výsledky nás však zároveň priviedli k zisteniu, že aj tí najúspešnejší majú v tejto oblasti značné rezervy. Ide predovšetkým o meranie ľudského kapitálu a návratnosti investícií vynaložených na jeho rozvoj, ale rovnako aj o nedostatky v oblasti implementácie nástrojov znalostného manažmentu do riadenia ľudských zdrojov. Vzhľadom na nesmiernu dôležitosť týchto aktivít a silnejúce konkurenčné prostredie jednoznačne odporúčame prehodnotiť uplatňovanú stratégiu TOP podnikov. Pretože ľudský kapitál sa v znalostnej ekonomike stáva najdôležitejším výrobným faktorom, najcennejším aktívom a zároveň najdôležitejším činiteľom úspešnosti a konkurencieschopnosti podniku. A v prípade, že sa o tento faktor podnik adekvátne nepostará, veľmi rýchlo ho môže stratiť. Takáto strata však v súčasnej znalostnej, informačnej či kvalifikovanej ekonomike môže mať katastrofálne následky.

BLOK 3:

Předpoklady realizace úspěšných reforem v oblasti nabývání a uchování lidského kapitálu

BLOK 4:

Prezentace souhrnných výsledků projektu GA ČR, investice do sociálního kapitálu a efektivnost

Doc. Radim Valenčík, CSc. z Vysoké školy finanční a správní, o.p.s., přednesl příspěvek **Redistribuční systémy, křížové koalice mezi redistribučními systémy, komplexy memů podmiňujících strukturu koalic tohoto typu (Co nového v teorii redistribučních systémů)**, ve kterém shrnul výsledky práce jeho týmu od doby, která uplynula od konání 10. ročníku mezinárodní vědecké konference Lidský kapitál a investice do vzdělání.

Podle něj teorie redistribučních systémů je aplikací a současně i rozšířením teorie her. Zabývá se fungováním institucí, organizací, firem a dalších sociálních systémů, v nichž dochází k redistribuci odměn (výplat) oproti výkonům jednotlivých hráčů. Tuto redistribuci zpravidla umožňuje vytvoření koalice uvnitř redistribučního systému, která disponuje rozhodujícím

vlivem na rozdělení výplat. Model elementárního redistribučního systému lze rozšířit v řadě směrů a využít jej k popisu chování reálných sociálních systémů, zejména při řešení problematiky zvyšování efektivity jejich fungování. Ukazuje se, že teorii redistribučních systémů lze využít v oblasti teorie memů. Za nové oproti tomu, s čím přišla teorie memů, označil:

1. Odlišuje se replikace jednotek informací (memů) a replikace struktur vznikajících ve společnosti (jako nositelů memů), tj. replikujících se informačních a substrátových struktur.
2. Nacházejí se příčiny aktuálnosti problému (podstatně vyšší míra boje o přežití replikujících se struktur v důsledku rozšíření možností styků mezi lidmi, a tudíž podstatně rychlejší vývoj v důsledku přirozeného výběru).
4. Identifikuje nejdůležitější typ struktur:
 - V případě substrátových struktur se jedná o křížové koalice mezi redistribučními systémy a od nich se odvíjející sociální sítě.
 - V případě informačních struktur o komplexy memů (mempexy), které blokují schopnost přesahu stávajícího poznání, omezují člověka, vedou k tabuizaci určitých názorů, pohledů na realitu, argumentů apod.
3. Teorie redistribučních systémů je využita jako klíč analýzy problematiky replikace a reprodukce informačních a substrátových struktur – ukazuje, odkud tyto struktury čerpají „energií“ (tj. období energetických zdrojů) a „stavební materiál“ ke své replikaci a reprodukci.
4. Je odhalen, popsán a zdůvodněn fenomén zablokování přesahu poznání nového jako základní prvek replikujících se informačních struktur.
5. Je odhalena, popsána a zdůvodněna role křížových koalic mezi redistribučními systémy jako určité kostry replikujících se substrátových struktur.

Prof. Ing. František Zich, DrSc., z Vysoké školy finanční a správní, o.p.s., přednesl příspěvek **Sociální kapitál studentů VŠFS**, ve kterém prezentoval některé poznatky ze sociologického výzkumu, provedeného jeho skupinou. Tyto výzkumy mají již dlouhodobější tradici a jsou zaměřeny na:

- Sociální profil studenta (rodinné zázemí, materiální situace, vzdělání rodičů, absolvovaná škola apod.).
- Studijní motivace a důvody volby VŠFS.
- Očekávaný přínos studia pro studenta.
- Hodnocení pedagogického procesu – přínos, zajímavost, náročnost, organizace.
- Hodnocení materiálních podmínek studia na VŠFS.
- Sociální vztahy (student – učitel, mezi studenty).
- Hodnotové orientace studentů.
- Životní cíle.

Vymezil pojem sociální kapitál jako:

- Důvěru a jako individuální dispozice, které jsou využívány k dosažení určitých konkrétních cílů, či složitějších záměrů člověka.
- Sociální vztahy, v nichž se člověk pohybuje a jež má k dispozici tím, že žije v určitém sociálním prostředí a že navazuje a rozvíjí nové sociální kontakty.
- Součást lidského kapitálu – vedle vzdělání, kvalifikace, zkušenosti, osobních dispozic... tvoří sociální kontakty (jejich četnost a mocnost) významnou dimenzi lidského kapitálu.

Z průzkumu vyplynulo následující:

- VŠFS přispívá především k růstu „lidského kapitálu“, (kvalifikace v oboru, teoretické znalosti).

- Existuje rozpor mezi kolektivním (důvěra) a individuálním sociálním kapitálem. Tento rozpor je v naší společnosti všeobecný. Je otázka, jak by mohla škola přispět k snižování tohoto rozporu, tedy k posilování kolektivního sociálního kapitálu.
- Většina studentů by přes náročnost studia (včetně finančních nákladů) šla znova studovat vysokou školu a vybrala si znovu VŠFS.

Ing. Mgr. Petr Wawrosz z Vysoké školy finanční a správní, o.p.s., přednesl příspěvek na téma **Teorie redistribučních systémů (TRS) a instituce.**

Zabýval se v něm mj. vztahem mezi mravním imperativem a institucemi. Podle něj nestačí jen zformulovat mravní imperativ (např. „Jednej jen podle té maximy či zásady, od níž můžeš zároveň chtít, aby se stala obecným zákonem.“ nebo „Jednej tak, abys používal lidství jak ve své osobě, tak i v osobě každého druhého vždy zároveň jako účel, a nikdy pouze jako prostředek.“). Je nutno vytvářet podmínky, aby jednání podle tohoto imperativu bylo vždy nejvýhodnější. Tj. je třeba vytvářet institucionální prostředí, ve kterém se tento imperativ uplatní.

V závěru navrhl některá doporučení k omezení negativní redistribuce:

- Ukazovat výhody neredistribučních systémů (NRS) – např. srovnání RS a NRS v čase (v RS mohou mít i ti, v jejichž prospěch se v RS redistribuce uskutečňuje, více než v RS).
- Zainteresovat ty, kteří mohou být změnou ohroženi, na změně (podíl na zisku ze změny).
- Využívání demokratizace, konkurence, soutěživosti.
- Uplatnit samosprávu, konkurenci samospráv, kontrolu.
- Vytvořit systém brzd a protiváh, křížové kontroly.
- Využít „common law“ – precedenty.

Ing. Bc. Jiří Mihola, CSc., z Občanského sdružení Melius prezentoval příspěvek **Komplexní individuální poradenství pro využití osobního pracovního potenciálu.**

Zabýval se v něm využitím typologie osobností. Typologie je nejstarší empirickou vědou, vznikající v dávných dobách, kdy si lidé všimli, že fyziognomické znaky na těle člověka i živočichů ukazují na jejich povahové vlastnosti. Podle něj typologií lze přesně a spolehlivě diagnostikovat:

- povahové vlastnosti,
- zdravotní stav a vrozené dispozice,
- optimální povolání,
- kompatibilitu partnerství.

Mgr. Eve Wood a James Wood, BCA, z Prime Factor přednesli příspěvek **Učíci se organizace jako jediná možná cesta vývoje organizací.**

Učíci se organizace představují budoucnost vývoje organizací. Vyznačují se systémovým myšlením, ze kterého vychází správa a řízení firem. Dále pak společným rozhodováním, povzbuzováním k podstoupení rizika, týmovým učením, učením na základě mezitýmových vztahů. Důležitou roli hraje sladění individuálních životních cílů lidí a strategických cílů organizací na bázi sdílení vizí. Je tím umožněna i vyšší úroveň vědomí spolupráce. Základem organizační kultury je učení a pozitivní energie, zaměření na sociální subsystemy a lidi, zlepšení tvořivosti a inovativnosti, zabezpečení alternativních stimulátorů motivace. Učíci se organizace se vyznačují prosazováním silně sdílené vize postavené na lidech, posilováním intelektuálního vlastnictví, zlepšením flexibility a schopnosti zavádět změny, vytvářením lepšího porozumění a zvyšováním kooperace.

Ing. Helena Chytilová z Katedry ekonomie Národohospodářské fakulty Vysoké školy ekonomické v Praze přednesla příspěvek **Vzájemná interakce lidského kapitálu a spotřebitelských preferencí v české ekonomice**.

Podle ní se lidský kapitál se významně podílí na volbě spotřebitelského portfolia. Příspěvek se dále zabýval spotřebitelem v tranzitivní ekonomice, jehož spotřeba je silně ovlivněna charakterem lidského kapitálu daného historickými fakty. Působení převážně společenského kapitálu spojeného s teorií kulturní spotřeby, se promítá do charakteru poptávky po spotřebitelských úvěrech, jež je značně neelastická. Domácnosti, jež jsou rozpočtově omezené, podléhají návykovému statku ve formě rostoucího trendu zadlužení. Konzumace tohoto typu škodlivého statku má ale dopady na budoucí užitek spotřebitele, jeho spotřebitelské portfolio a potažmo zpětně na lidský kapitál.

Rostoucí zadluženost domácností v České republice není ničím výjimečným. Jedním z významných faktorů, které mají dopad na tuto zadluženost v podobě ovlivnění spotřebitelských preferencí, je lidský kapitál. Působení převážně společenského kapitálu spojeného s teorií kulturní spotřeby, se promítá do charakteru poptávky po spotřebitelských úvěrech, jež je značně neelastická. Růst zadluženosti lze chápat jako návykový statek, kdy z důvodu silných preferencí existuje nutnost doplňovat úroveň společenského kapitálu a udržet si úroveň spotřeby v rámci kulturního prostředí. Lidský kapitál je navyšován a jeho úroveň stoupá. Po čase se projeví ale růst zadlužení jako škodlivý statek, který má zpětný důsledek na úroveň lidského kapitálu, jež se začíná snižovat. Lidský kapitál tedy má nepřímo ovlivněním spotřebitelských preferencí dopad na svou budoucí úroveň u spotřebitele v tranzitivní ekonomice.

BLOK 4 (pokračování):

Prezentace výsledků příbuzných projektů řešených na jiných pracovištích u nás i v zahraničí, projednání možností spolupráce v rámci navazujících projektů

Ing. Marek Hudík z Katedry ekonomie Národohospodářské fakulty Vysoké školy ekonomické v Praze přednesl příspěvek **Interpretace redistribuční rovnice**, kterým reagoval na podkladový materiál R. Valenčíka *Základy teorie redistribučních systémů a její aplikace*.

Cílem příspěvku bylo:

- Ukázat možnost interpretace redistribučního modelu jako kooperativní hry.
- Ukázat, že teze „čím více dokáže organizace ocenit výkony svých zaměstnanců, tím je její výkon větší“ je pouze speciálním případem obecnějšího tvrzení.

Reformuloval redistribuční model jako koordinační hru:

- máme N hráčů,
- množina X je určena rovnicemi (1) a (2):

$$X = \left\{ x \in R^N : \forall i = 1, \dots, n : x_i \geq 1; \sum_{i=1}^n x_i = \sum_{i=1}^n a_i - \eta R(a - x) \right\}$$

$$V(S) = \{ x \in X : \forall j \in N \setminus S : x_j = 1 \}$$

- preference hráčů jsou konkretizovány tak, že platí: $x \succeq_i x' \Leftrightarrow x_i \geq x'_i$.

Ukázal některé zajímavé interpretace. Závěrem konstatoval, že interpretace redistribuční rovnice, případně její modifikace nelze provádět bez úvahy nad konkrétními aplikacemi. Model je aplikovatelný na konkrétní situaci tehdy, pokud předpoklady modelu jsou v dané reálné situaci splněny. Další rozvinutí modelu tedy závisí na tom, jaké otázky chceme zodpovědět.

Ing. Klára Kadeřábková z Vysoké školy ekonomické v Praze se ve svém příspěvku **Spotřeba jako ukazatel bohatství a změny v jejích složkách v důsledku změny bohatství společnosti** zabývala spotřebou jakožto makroekonomickou veličinou ze dvou hledisek:

- jako ukazatele nerovnosti,
- pomocí regresní analýzy z hlediska jejích složek (krátkodobé a dlouhodobé spotřeby) s cílem ověřit hypotézu, zda s bohatnutím společnosti (resp. s růstem HDP/ob.) roste větším tempem krátkodobá či dlouhodobá spotřeba, resp. zda statky dlouhodobé spotřeby mají či nemají rostoucí podíl na celkové spotřebě v ČR.

Z analýzy vyplynul závěr, který potvrzuje, že podíl spotřeby statků dlouhodobé spotřeby se s bohatnutím společnosti zvyšuje a statky dlouhodobé spotřeby tak mají zvyšující se podíl na celkové spotřebě domácností.

PhDr. Marek Matějka z Vysoké školy finanční a správní, o.p.s., přednesl příspěvek na téma **Formy a druhy diskriminace na současném trhu práce v České republice**, ve kterém rozebral různá pojetí a různé aspekty diskriminace. Návazně na to se zabýval užitečnou hodnotou pozitivní diskriminace, která je sporná. Její kritici tvrdí, že afirmativní akce ve skutečnosti:

- 1) oslabují vůli menšin ke skutečné změně svého postavení.
- 2) vychovávají novou generaci v přesvědčení, že dostane vše bez práce.
- 3) naznačují, že příslušníci menšin jsou méněcenní, neboť nejsou schopni vyhovět běžným požadavkům společnosti.

Na závěr uvedl, že budování vzdělanostní společnosti z hlediska diskriminace sebou nese následující rizika:

- neuplatnění absolventů zejména středních a vysokých škol na trhu práce,
- diskriminace překvalifikací,
- převisu poptávky po atraktivních pracovních příležitostech nad jejich nabídkou,
- zvýšení míry nezaměstnanosti,
- odchod kvalifikovaných lidí do zahraničí (výprodej mozků).

Ing. Arnošt Klesla z Vysoké školy finanční a správní, o.p.s., přednesl příspěvek na téma **Podpora rozvoje lidského kapitálu v sociální a zdravotní strategii EU**.

Podle něj potřebujeme novou strategii v této oblasti zejména z následujících důvodů:

- Zdraví je v lidském životě ústřední hodnotou a je třeba ho podporovat účinnými politikami a činnostmi.
- Členské státy nesou hlavní odpovědnost za zdravotní politiku a za poskytování zdravotní péče pro evropské občany.
- Článek 152 Smlouvy o ES uvádí, že „při vymezení a provádění všech politik a činností Společenství je zajištěn vysoký stupeň ochrany lidského zdraví“.
- Nová strategie posiluje význam zdraví v politikách, jako např. Lisabonská agenda pro růst a zaměstnanost, kde zdůrazňuje vazby mezi zdravím a hospodářskou prosperitou.
- Bílá kniha jako první zdravotní strategie ES usiluje o nasměrování činnosti Společenství v oblasti zdraví a navrhuje čtyři základní zásady vedoucí ke třem strategickým cílům.

Ing. Petr Gočev z Vysoké školy ekonomické v Praze ve svém příspěvku **Demograf jako nástroj pro financování terciálního vzdělávání** ukázal aktuálnost dané problematiky v souvislosti s připravovanými změnami v oblasti financování vysokého školství v ČR. Na závěr uvedl některé parametry, které by mohl mít demograf v podmínkách ČR:

- Při částce demografu 1 mil. Kč by rozpočtové náklady činily zhruba 100 mld. Kč ročně.
- Takto šetřící demograf by umožňoval příjmy VŠ více než zdvojnásobit.

- Obratem ruky by bylo možné dosáhnout úspor ve výši do 50 mld. Kč ročně (25 mld. Kč MŠMT, 20 mld. Kč zrušení státní podpory hypoték a stavebního spoření, zrušení sociálních příspěvků studentům VŠ, ...).
- Pořád ještě schůdný demografant ve výši 500 000 Kč by bylo možné financovat bez navýšení státního rozpočtu.

Ing. Jan Mertl, Ph.D. z Vysoké školy finanční a správní, o.p.s., přednesl příspěvek na téma **Vzájemné vztahy a vazby vzdělání a zdraví**. V něm prezentoval některé výsledky výzkumu realizovaného a publikovaného s podporou Hlávkovy nadace v roce 2007.

Společné znaky vzdělání a zdraví jsou:

- Charakter vazeb zdravotní péče – zdraví a vzdělávání – vzdělání.
- Nepřevoditelnost vzdělání a zdraví mezi lidmi.
- Dlouhodobost a nepřímost efektů ze zdraví a vzdělání.
- Riziko rezidualizace výdajů do zdravotnictví i do školství.

Z uvedených společných atributů vyplývá nutnost tato specifika respektovat při financování školství i zdravotnictví. Teoretické závěry i praktické zkušenosti podporují nutnost centralizace zdrojů, byť jejich alokace musí respektovat prostorové i sociální podmínky. Jak zdravotnictví, tak i školství mají v evropském kontextu značný egalitární aspekt, tj. uznává se, že přístup ke zdravotní péči a vzdělání by měl být všeobecným standardem, byť se vedou trvale diskuze o tom, jak vysoký by tento standard měl být a jakým způsobem by mělo být zabezpečeno jeho financování.

Návazně se zabýval odlišnostmi mezi vzděláním a zdravím, dále pak i vztahy úrovně vzdělání a zdravotního stavu, které lze vysvětlit následujícím:

- Lepší zdravotní stav umožňuje a „legitimizuje“ investice do vzdělání jednotlivce (budu žít dlouho a kvalitně, proto se mi vyplatí investovat do lepšího vzdělání a využívat jeho efektů).
- Vzdělání implikuje péči o svůj zdravotní stav a jeho produktivnější využití (více vzdělaný člověk získává větší prospěch ze svého zdraví a zároveň je schopen na základě racionální úvahy zaujmout ke svému zdraví racionální přístup – např. postoj ke kouření, sexuálnímu chování, stravovacím návykům).
- Hypotézou „třetí proměnné“, tj. dalších faktorů, které ovlivňují existenci pozitivní korelace mezi zdravím a vzděláním – např. genetická výbava nebo sociální prostředí ovlivňují jak zdraví, tak i vzdělání.

Doc. PhDr. Igor Pleskot, CSc., Jan Evangelista Purkyně University v Ústí nad Labem, přednesl příspěvek na téma **Hodnota vzdělání a šance přístupu k němu, aneb jak řešit bariéry přístupu ke vzdělání v České republice**. Uvedl v něm, že pojem „lidský kapitál“, v této souvislosti používaný, má sice tendenci zatlačovat „obecně lidskou, můžeme říci člověčí“ stránku pohledu ve prospěch ekonomických aspektů, což někdy není dostatečně doceněno. Ovšem tváří v tvář problematice zabezpečení zdrojů pro tento rozvoj, není na škodu uvažování o prostředcích vkládaných do vzdělání jako o investici. Obecně je přijaté hledisko – náklady na vzdělání jsou investicí a tedy přinášejí (respektive mají přinášet) výnos, zisk, který pobírají účastníci tohoto procesu. Mezi příjemce tohoto zisku patří celá společnost – projeví se v jejím rychlejším růstu a v předpokládané kultivaci jejích vztahů. Dále pracovník, který získává vyšší vzdělání – má, či měl by mít vyšší příjem (mzdu, plat, výnos z vlastního podnikání). Konečně jeho zaměstnavatel (soukromý či veřejný podnik, zařízení) – má vyšší zisk, lépe plní svou funkci. Tedy všichni tito účastníci se podílejí či mají podílet na vkladech do této investice. V případě České republiky je problematika rozvoje vzdělávacích procesů, zvláště na úseku terciárního vzdělávání naléhavější především ze dvou důvodů. Jednak přes růst podílů populace s terciárním vzděláním od devadesátých let v nejmladších ročnících stále ČR vykazuje oproti jiným vyspělým zemím nižší podíly vysokoškolsky

vzdělané populace, jednak zde je naléhavost „rovných šancí“ předmětem zájmu nejen z hlediska „sociální spravedlnosti“. Je násobena skutečností, že přes celkový nárůst počtu vysokoškolských studentů výzkumy a šetření dokazují rostoucí sociální diferenciaci v zastoupení jednotlivých sociálních vrstev mezi studujícími. Řešení navržené v Bílé knize formou částečného financování vysokých škol „zálohováním“ odloženého školného s okamžitým placením prostřednictvím administrativního Centra pro financování vysokých škol bude mít řadu administrativních a organizačních úskalí. Nejvážnější vidím v tom, že výše této částky je vázaná na aktuální výši odvodů příjmů absolventů.

Ing. Josef Nožička, CSc., z Vysoké školy regionálního rozvoje nazval svůj příspěvek **Několik námětů k problematice výuky a k možnostem budování center pro transfer informací a technologií v pražském regionu**. Snahy o zdokonalení vzdělávání lze podle něj po vzoru informatiky zhruba rozdělit do dvou oblastí: „softwarové“ a „hardwarové“. Oblast „softwarová“ je, jak zabezpečit optimální vzdělání (převážně v oblasti terciární) z hlediska jeho myšlenkového obsahu v celém spektru rozsahu současných vědomostí, metodiky, evaluace i finančního zabezpečení. Jako příklad oblastí, které mohou nejpodstatnějším způsobem přispět k navýšení morálního kapitálu národa a přispějí ke zvýšení kvality a výkonu ve všech oblastech lidské činnosti, uvedl:

- Etiku: Lze prosadit praktické, ideální řešení nečestnými metodami? Těžko. A když se to povede – to řešení bývá velice zatíženo podmínkami svého zrodu a stává se obvykle velice nestabilním – což ohrožuje další rozvoj jeho aplikací i činností na něm závislých. Z praxe lze uvést jen ty nejzákladnější nečestné metody: možnost deformace práva, korupce, vydírání, nedodržování smluv.

- Komunikaci: Lze prosadit sebeideálnější řešení bez schopností a možností adekvátně komunikovat? Mohou lidé správně komunikovat, když k tomu není vůle, každý mluví „jinou řečí“ a vzájemně se nehodlají poslouchat a chápat? Z praxe lze uvést ty nejzávažnější zábrany komunikace: nedostatečné vzdělání v oblasti komunikace, nedostatek zkušeností, deformace prostředí v oblasti rovného přístupu k možnostem rovnoprávné demokratické diskuze, např. v médiích a ve veřejné sféře.

Návazně na to se zabýval problematikou realizace některých projektů „hardwarového“ typu.

Ing. Jiří Benesch, absolvent VŠFS a spoluřešitel interního grantového projektu VŠFS, dodal příspěvek **Jaké znalosti a dovednosti představují pro čerstvé absolventy vysokých škol ekonomického zaměření na trhu práce konkurenční výhodu?** Podle něj různé vysoké školy ekonomického zaměření vybaví člověka škálou znalostí a dovedností, které mají pro uplatnění v praxi rozdílnou hodnotu. Tato hodnota je přímo měřitelná úspěchem na trhu práce. Jako čerstvý absolvent VŠFS již působící v praxi bych se chtěl zamyslet nad požadavky zaměstnavatelů, se kterými jsem se setkal, a nad tím, co absolventi různých škol nabízejí. Ne vždy se střetává poptávka s nabídkou. Uvedl několik příkladů. Zdůraznil, že při zvýšení konkurenceschopnosti absolventů na trhu práce hraje důležitou roli výuka teorie her, která je účinným nástrojem pro porozumění a praktické zvládnutí náročných oblastí ekonomické reality.

RNDr. Bohumír Štědroň a doc. Ing. Otakar Němec, CSc., z Vysoké školy ekonomické v Praze ve svém příspěvku **Marketingmanagement po roce 2020** formulovali zajímavou vizi týkající se blízké budoucnosti:

Každý fyzický, právnícký i biologický objekt vybaven svou IP adresou. Megaintegrace mediálních, právních, počítačových, telekomunikačních a sociálních sítí vytvoří řadu nových manažerských funkcí, jako bude manažer identity, virtuální reality, manažer znalostních

systemů nebo technostresu, jejichž rozsah i pole působnosti zatím (2008) není možné odhadnout.

Úvahy o profilu manažera, které jsou spojeny především s informační a telekomunikační technikou, je možné doplnit o úvahy, jak to v budoucnosti bude vypadat s řízením, motivováním a ovlivňováním lidí, jaké personální funkce bude muset budoucí management ovládat a v jaké míře. Bezpochyby řízení lidských zdrojů bude měnit podobu pod vlivem informačních sítí a dalších klíčových technologií. Již nyní existují síťově orientované personální portály, které umožňují vedoucím pracovníkům (v omezené míře zaměstnancům) okamžitý přístup k informacím. S „technologizací“ budou vznikat nové role managementu i nové role personálních specialistů. Dnes vznikají a nadále budou vznikat nové procesy spojené s metodologií reengineeringu a e-engineeringu s cílem podporovat liniový management. Vše napovídá tomu, že se bude nadále prosazovat outsourcingový přístup k manažerským a personálním funkcím spojený s hloubkovou detailizací a specializací. Závěrem lze optimisticky předpovídat, že všechny procesy spojené s blízkou budoucností pozitivně ovlivní tvořivou aktivitu managementu. Ve vzdálenějším horizontu se předpokládá vysokoškolské vzdělání u více jak 90 % populace ve vyspělých zemích po roce 2050.

PhDr. Rafik Bedretdinov, CSc., z Vysoké školy finanční a správní, o.p.s., dodal příspěvek na téma **Problematika metody zkoumání redistribučních systémů**.

Rozpracování jakékoli vědecké teorie vůbec a vytváření základů teorie redistribučních systémů zvláště je spjato s odrazem objektivní reality ve vědomí lidí. Vědecká hodnota teorie je daná její vypovědí ke skutečnosti (tj. měla by zahrnovat odhalené zákonitosti reality). Současná analýza fungování redistribučních systémů umožnila poznat určitou souvislost mezi vznikem a rolí koalic a strukturami schopnými se replikovat prostřednictvím komunikace a interakce. V dané oblasti se pak střetá:

- Ekonomická reflexe skutečnosti – jako syntéza racionálního chování a výběru nejvhodnější varianty na základě nějak interpretovaného užitku a principu nákladů obětované příležitosti preferujícího užitek.

- Princip vývojové rozpornosti reality, jehož cílovou stránkou je narušení existující rovnováhy a dosažení nové rovnováhy na nějaké jiné úrovni.

Všestranné poznání vyžaduje zkoumání všech stránek vývojového procesu. Například, nelze opomíjet ani analýzu projevu tzv. iracionalit. Iracionální elementy chování lze zahrnout do celkového kontextu rozporného vývoje. Otázkou je, proč se ti, v jejichž chování se zcela zjevně objevují iracionální prvky, dosti často brání racionalitě, nepřijímají ji. Živelnost a iracionalita, která je ovládá, je zhoubná, překáží jejich plnému rozvoji. Příspěvek se věnuje podrobné analýze těchto jevů.

Ing. Hana Vysloužilová z Vysoké školy ekonomické v Praze dodala příspěvek **Vyjednávání v elementárním redistribučním systému**.

V příspěvku je dána matematicky fundovaná analýza procesu vyjednávání a vymezeny další směry rozpracování uvedeného tématu. Za perspektivní pokračování výzkumu se považuje další rozvedení ultimátní hry pro tři hráče zpočátku v klasickém tvaru, čili bez zohlednění společně odvedeného výkonu, pouze v klasickém pojetí s rolí pořadatele hry, který dává k dispozici částku na rozdělení s výčtem variant, kdy je v uvažovaném systému tří hráčů jeden nabízející a jeden hráč má právo veta, a za druhé, kdy je v uvažovaném systému jeden hráč nabízející a další dva hráči mají právo veta. Na základě tohoto modelu lze vystavět situaci, kdy se obejdeme bez pořadatele a bude uvažováno o dělení čili redistribuci na základě společně odvedeného výkonu. Pokud budou tyto modelové situace vyřešeny, tak bude možná jejich aplikace do ekonomické reality, např. v situacích kolektivního vyjednávání mezi odbory

a jejich zaměstnavateli nebo při uspokojování nároků věřitelů při konkurzních řízeních nebo také při rozhodování se státních orgánů v situacích investičních pobídek.

Doc. Ing. Zdeněk Častorál, DrSc., dodal příspěvek **Znalostní věda a lidský kapitál**.

Příspěvek podtrhuje úzký vztah znalostní vědy a lidského kapitálu. Bez znalostní vědy by efektivnost lidského kapitálu byla mizivá a bez lidského kapitálu by znalostní věda ztrácela svoji oporu. Pozornost je proto věnována některým otázkám vědecké teorie ve znalostních organizacích a teorii znalostní vědy. Příspěvek dává podnět k hlubšímu zamyšlení nad vztahem znalostní vědy a lidského kapitálu. Vědecká teorie ve znalostních organizacích představuje široké využití všech již existujících teoretických vědeckých poznatků jak z přírodních, technických, tak i společenských věd aplikovatelných adekvátně ve znalostních organizacích. V návaznosti na to teorie znalostní vědy představuje rozpracování nových teoretických vědeckých poznatků specifických pro znalostní oblast.

Doc. Ing. Vladislav Pavlát, CSc., z Vysoké školy finanční a správní, o.p.s., dodal příspěvek **Efektivnost investic do vzdělání, teorie kurikula a teorie didaktické komunikace**.

Předmětem příspěvku je krátké zamyšlení nad jedním z faktorů, které ovlivňují efektivnost investic do vzdělání, totiž nad moderními teoriemi vzdělávání a možnostmi jejich aplikace potenciálně vedoucí ke zvýšení efektivnosti investic do vzdělání. Efektivnost investic do vzdělání – jak je obecně známo – je ovlivňována mnoha faktory. Odborníci se shodují méně ve výčtu konkrétních faktorů a v sestavování jejich pořadí a priorit, než v uznávání mnohafaktorové závislosti efektivnosti. Ostatně ani pojem efektivnosti často nebývá jasně vymezen a někdy bývá používán i v souvislostech, do nichž vůbec nepatří. V obecném povědomí je za investice do vzdělání obvykle pokládáno vynakládání finančních prostředků na vzdělávací (zřejmě rozuměj: školské) účely, což je národohospodářský pohled. Jednou z oblastí teorie pedagogiky, v nichž vývoj šel v posledním desetiletí rychle kupředu, je teorie kurikula (*curriculum* – zejména v USA, Kanadě a V. Británii) a nověji také teorie vzdělávací a didaktické komunikace (*Educational and Didactic Communication*). Obě tyto teorie mj. pracují s pojmem kurikula (*curriculum*) a jeho variantních forem, jejichž sled vytváří tzv. kurikulární proces. Přístupy obou uvedených teorií jsou sice odlišné, avšak navzájem se doplňují. Poznatky moderní pedagogické vědy rozhodně patří k faktorům, které mohou pozitivně (byť zprostředkovaně) ovlivnit efektivnost investic do vzdělání.

Ing. Andrea Žejdlová dodala příspěvek **Aspekty plánování, produkce a řízení lidských zdrojů ve zdravotnictví**. Podle ní plánování poptávky po lidských zdrojích ve zdravotnictví a jejich nabídky je zanedbávaným tématem, charakteristickým významnými slabými stránkami v oblasti metodologie. Tato problematika je již po dlouhou dobu diskutována, ale nikoliv vyřešena. Ve většině systémů zdravotní péče je plánování lidských zdrojů řízeno dle výše výdajů na zdravotní péči. Typické systémy plánování lidských zdrojů ignorují varianty aplikovatelné do praxe a možnosti jak změnit produktivitu, schopnosti a možnou záměnu. Činitelé ustanovující zdravotní politiku stále více zjišťují potřebu pro integrované plánování lidských zdrojů ve zdravotnictví, především by se měl stát management zodpovědný k potřebám systému, nikoliv naopak.

(3) Na závěr – Co nového konference přinesla?

Každé vědecké fórum výše uvedeného typu lze posuzovat podle několika následujících kritérií:

1. Jaká byla sestava účastníků (z hlediska jejich množství a kvality)?
2. Jaké nové myšlenky zazněly, jak kvalifikovaná vystoupení jednotliví účastníci měli?
3. Jak to nové, co zaznělo, bylo vnímáno, přijato a využito k další vědecké činnosti a navázání odborných kontaktů.

11. ročník konference Lidský kapitál a investice do vzdělání lze označit jako přechod od odborného završení jednoho velkého tématu k otevření nového, včetně prvních reakcí na něj:

- Pokud jde o odborné završení jednoho tématu, má se na mysli **teoretické řešení problematiky financování vysokého školství v podmínkách zrodu vzdělanostní společnosti**. To bylo dáno přibližně v roce 2005, tj. na 8. ročníku konference v souvislosti s úspěšným řešením projektu GA ČR Lidský kapitál a investice do vzdělání. Z tohoto řešení vychází i Bílá kniha financování vysokého školství, jak mj. zdůraznil ve svém hlavním referátu P. Matějů. **Z hlediska rozvoje teorie šlo o její využití při navržení původního řešení vycházejícího z konkrétních podmínek naší země, což současně předpokládalo rozvoj teorie v některých podstatných směrech.**

- Jakmile toto řešení nejen v obecně teoretické rovině, ale i v daném konkrétním kontextu bylo dáno, vyvstala a postupně se jako stále významnější začala ukazovat **problematika prosazení toho, co bylo teorií zdůvodněno jako správné a potřebné**. To mj. na konferenci potvrdila i velmi podnětná diskuze k hlavnímu referátu P. Matějů, potvrzuje to pochopitelně i vývoj reality samotné. Proto již od roku 2005 nastolily konference Lidský kapitál a investice do vzdělání realizační problematiku (např. v roce 2007 měla konference přímo uvedeno v podtitulu problematiku „Od investic do lidského kapitálu k plnému uplatnění schopností člověka“). Na kulatém 10. ročníku byl dán základ původního teoretického aparátu, kterým lze přistoupit k řešení realizační problematiky. Tento ročník – a to je jeho hlavní přínos – nejen na tuto problematiku zaměřil pozornost, ale naznačil či spíše prokázal, že v souvislosti s jejím řešením **se rodí původní vědecká teorie širšího dosahu**. Včetně důležitých odborných reakcí na materiály, které **v souvislosti se vznikem teorie redistribučních systémů** byly připraveny.

Ve stručnosti a pro názorné zvýraznění toho nejdůležitějšího lze říci:

- První ročníky konference byly spojeny s použitím teorie včetně některých původních teoretických principů k řešení problematiky nejhodnějšího financování investic do vzdělání v oblasti terciárního vzdělání. A tato problematika byla víceméně dořešena.

- Poté se konference stále více zabývaly i realizační problematikou, na základě čehož se začala rodit původní teorie (konkrétně teorie redistribučních systémů), která se ukazuje být nosnou a perspektivní. Tj. nejde již jen o nějaké původní teoretické principy, ale o skutečně novou a významnou teorii.

Tomu odpovídal ideový záměr konference, její příprava, výběr účastníků i podkladové materiály, které jim byly poskytnuty v předstihu:

- Ideový záměr deklaroval řešení realizační problematiky s využitím teorie her, konkrétně pak jejich aplikací na problematiku reformy (s využitím rodící se teorie redistribučních systémů).

- Na odborných akcích, které předcházely konferenci, bylo uvedené téma prezentováno formou referátů současně s pozváním na konferenci; k podobnému cíli byl využit i časopis ACTA VŠFS, kde bylo uveřejněno několik pojednání.
- Od července byl na webových stránkách VŠFS (spolu s informací o konferenci) uveřejněn obsáhlý podkladový materiál Základy teorie redistribučních systémů a její aplikace.
- Aktivity zaměřené na dojednání účasti konkrétních odborníků směřovaly k tomu, aby zde byli zastoupeni především ti, kteří si mají vzájemně co sdělit a jsou i schopni vnímat jeden druhého.

Záměr využít konferenci ke zdůraznění významu přístupu zvýrazňujícího realizační problematiku a prokázání možností teorie redistribučních systémů v tomto kontextu byl poměrně úspěšně naplněn, zejména v následujících směrech:

- V úvodním vystoupení V. Čecháka, který realizační problematiku pojednal v podstatně větším rozsahu a s řadou inovací oproti předcházejícím ročníkům.
- Ve velmi podnětné a zevrubné diskuzi k hlavnímu referátu předneseném P. Matějů.
- Ve vystoupení R. Valenčíka, který shrnul posun v teoretickém řešení realizační problematiky s využitím teorie her od uplynulé konference.
- V řadě příspěvků navazujících na toto vystoupení (P. Wawrosze, R. Bedretdinova, J. Benesche).
- V některých příspěvcích odborníků, s nimiž tým zabývající se problematikou redistribučních systémů dosud nespolečně pracoval (jde kromě jiného a zejména o velmi cenný materiál M. Hudíka, který podstatným způsobem přispěl na rozpracování jedné ze základních otázek teorie redistribučních systémů, a H. Vysloužilové, která využila matematický aparát k upřesnění popisu procesu vyjednávání).
- V závěrečné diskuzi druhý den konference, která reagovala na všechny přednesené příspěvky i vlastní průběh konference.

Kromě postupu v tom, co by bylo možné označit za „hlavní směr“, stojí za zmínku ještě následující:

- Objevily se příspěvky obsahující kvalifikované zachycení vzájemné souvislosti mezi poskytováním vzdělávacích a zdravotních služeb na bázi teoretického řešení investic do lidského kapitálu (např. A. Klesla, J. Mertl), což lze považovat za jeden z perspektivních směrů, od které lze očekávat stále větší aktuálnost.
- V diskuzích na fóru i mimo něj se ukázalo, že řada účastníků se seznámila s obsáhlým podkladem publikovaným na webových stránkách VŠFS.
- Projevil se rostoucí zájem o spolupráci s odborníky ze Slovenska (mj. se rozšířil počet institucí i jejich zástupců, kteří se konference zúčastnili).
- Na konferenci bylo možné představit knižní monografii R. Valenčíka Teorie her a redistribuční systémy (vydanou v nakladatelství VŠFS), jejíž obsah podstatným způsobem využíval i výsledky předcházejících konferencí na téma Lidský kapitál a investice do vzdělání.

Za hlavní nedostatek konference lze považovat poměrně velmi nízkou aktivní účast odborníků z mateřského pracoviště (s výjimkou těch, kteří se bezprostředně podílí na řešení projektu GA ČR Investice do sociálního kapitálu a efektivnost, a katedry, která je odborným garantem konference).

Závěrem

Na základě toho, co se podařilo a (daří), ale i toho, co se nepodařilo (a nedaří), bude připraveno pokračování tradice odborných konferencí na téma Lidský kapitál a investice do vzdělání. **Hlavním cílem by mělo být prokázání toho, že teorie redistribučních systémů (v kontextu dalších aktivit a směrů výzkumu týkajících se nabývání a uplatnění lidského kapitálu či role vzdělání) má všechny podstatné atributy původní a perspektivní teorie, která jako taková může být a bude uznána odbornou veřejností a jejíž význam bude prokázán v praxi.** Má se samozřejmě na mysli prokázání výše uvedeného formou přesvědčivých a prakticky využitelných výsledků v dané oblasti získaných i s využitím spolupráce navázané v tomto a předcházejících ročnících konference.

Radim Valenčík

Praha, 10. 10. 2008

Seznam účastníků konference

Ambrožová Hana, Vysoká škola finanční a správní, o.p.s.
Barták Jan, prof. PhDr., DrSc., Univerzita Jana Amose Komenského Praha s.r.o.
Brejchová Marie, PRE
Budinský Petr, h. doc. RNDr., CSc., Vysoká škola finanční a správní, o.p.s.
Cecava Zdeněk, doc. Dr., CSc., Vysoká škola finanční a správní, o.p.s.
Čečáková Anna, Vysoká škola finanční a správní, o.p.s.
Čechák Vladimír, prof. PhDr., CSc., Vysoká škola finanční a správní, o.p.s.
Černá Radoslava, Mgr., Vysoká škola finanční a správní, o.p.s.
Davidová Dana, Bc., Městská část Praha 14
Dovčiaková Janka, Ing., Ekonomická univerzita v Bratislavě, katedra ekonomickej teórie
Dučáková Drahomíra, Mgr., Magistrát města Přerova
Elexová Gabriela, Mgr., Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, SR
Eliáš Karel, PhDr., CSc., Vysoká škola finanční a správní, o.p.s.
Fišerová Edita, Vysoká škola finanční a správní, o.p.s.
Fozikošová Irena, Dr., BANKOVNÍ AKADEMIE, a.s.
Gil Tomáš, People place s. r. o.
Gočev Petr, Ing., Vysoká škola ekonomická
Gonda Vladimír, prof. Ing., PhD., Ekonomická univerzita v Bratislave, Národohospodářská fakulta
Hájek Mojmír, Ing., CSc., Centrum ekonomických studií, Praha
Hamerník Daniel, DiS., Vysoká škola finanční a správní, o.p.s.
Hamerníková Bojka, doc. Ing., CSc., Vysoká škola finanční a správní, o.p.s.
Hamplová Marie, PhDr., Vysoká škola finanční a správní, o.p.s.
Hebáková Lenka, Mgr., Technologické centrum AV ČR
Heissler Herbert, Ing., Městská část Praha 5
Helísek, Mojmír, doc. Ing., CSc., Vysoká škola finanční a správní, o.p.s.
Hindra Jaroslav, Prago Data Consulting s. r. o.
Horký Jiří, Mgr., Vysoká škola finanční a správní, o.p.s.
Hudík Marek, Ing., Vysoká škola ekonomická v Praze, Národohospodářská fakulta
Hvorecký Josef, prof., Vysoká škola manažmentu
Charvát Jiří, Ing.
Chmelařová Martina, Ing.
Chytilová Helena, Ing., Národohospodářská fakulta, Vysoká škola ekonomická v Praze,
Jirásek Jaroslav, A., em. profesor. Ing., DrSc., ALTA, a.s., Kancelář Praha

Kašík Milan, doc. Ing., CSc., Vysoká škola finanční a správní, o.p.s.
Kestřánková Karolína, Vysoká škola finanční a správní, o.p.s.
Klesla Arnošt, Ing., Vysoká škola finanční a správní, o.p.s.
Kochmanová Ivana, Bc., Vysoká škola finanční a správní, o.p.s.
Kohoutek Milan
Kratochvílová Lenka, Mgr., Úřad městské části Praha 6
Křivohlávek Václav, Ing., CSc., Vysoká škola finanční a správní, o.p.s.
Křivohlávková Alena, Ing., agens Consulting gmbH
Kubíčková Dana, Ing., CSc., Vysoká škola finanční a správní, o.p.s.
Lichardus Branislav, prof. MUDr., DrSc., Vysoká škola manažmentu
Luňáčková Oldřiška
Manželová Miroslava, Vysoká škola finanční a správní, o.p.s.
Matěja Zdeněk, Ing., Univerzita Pardubice, Fakulta ekonomicko-správní
Matějka Marek PhDr., Vysoká škola finanční a správní, o.p.s.
Matějů Petr, prof. PhDr., Ph.D., Sociologický ústav AV ČR
Mejdrová Eva, People Place s. r. o.
Menbere Workie Tiruneh, h. doc. Dr. Ing., Ph.D., City University & Institute of Economic Research, SAV/Fakulta manažmentu
Menzl Miloslav, Ing., UniCredit Bank Czech Republic a.s.
Mertl Jan, Ing., Ph.D., Vysoká škola finanční a správní, o.p.s.
Mihola Jiří, Ing. Bc., CSc., Občanské sdružení Melius
Michalec Jiří
Münsterová Eva, doc. Ing., CSc., Vysoké učení technické v Brně, Fakulta strojního inženýrství
Němec Otakar, doc. Ing., CSc., Vysoká škola ekonomická v Praze
Nožička Josef, Ing., CSc., Vysoká škola regionálního rozvoje v Praze
Ovčáček Pavel Ing., ECONOMIA a.s.
Paulovčáková Lucie, Ing., Ph.D., Univerzita Jana Amose Komenského Praha s.r.o.
Pavlát Vladislav, doc. Ing., CSc., Vysoká škola finanční a správní, o.p.s.
Pleskot Igor, doc. PhDr., CSc., Jan Evangelista Purkyně University
Poláková Olga doc. Ing., CSc., Metropolitní univerzita Praha
Rozborilová Daria, doc. Ing., CSc. Ekonomická univerzita v Bratislavě, katedra ekonomickej teórie
Ruppertová Lenka PhDr., Vysoká škola finanční a správní, o.p.s.
Řehák Jiří, Mgr., Vysoká škola finanční a správní, o.p.s.
Sádlíková Hana, Mgr., Českomoravská záruční a rozvojová banka, a.s.

Souček Jiří, doc. RNDr., CSc., Vysoká škola finanční a správní, o.p.s.
Sporková J. Barbara, Mgr., Vysoká škola finanční a správní, o.p.s.
Straková Magdaléna, Vysoká škola finanční a správní, o.p.s.
Sviták Petr, Ing., ICZ a.s.
Šenkýř Bohuslav, Ing., BANKOVNÍ AKADEMIE, a.s.
Šenkýřová Bohuslava, Dr., Vysoká škola finanční a správní, o.p.s.
Štěpánová Lenka, UniCredit Bank Czech Republik a.s.
Švec Josef, Ing., Vysoká škola finanční a správní, o.p.s.
Topolánková Pavla, Ing., Vysoká škola finanční a správní, o.p.s.
Valenčík Radim, doc., CSc., Vysoká škola finanční a správní, o.p.s.
Vašíček Jan, Ing., VALUE ADDED, a.s.
Vičanová Vlasta, Mgr., Magistrát města Přerova
Vlk Aleš, Mgr., Ph. D.
Voznička Zdeněk, Ing., CSc., Vysoká škola finanční a správní, o.p.s.
Vyhlídal Dušan, PaedDr., Dr. Dušan Vyhlídal
Wawrosz Petr, Ing. Mgr., Vysoká škola finanční a správní, o.p.s.
Weinert Antonín, Ing., CSc., Městská část Praha 10
Wood Eve, Mgr., Prime Factor
Zich František, prof. Ing., DrSc., Vysoká škola finanční a správní, o.p.s.
Zichová Andrea, Bc., Univerzita Pardubice, Fakulta ekonomicko-správní

Kolektiv autorů

Lidský kapitál a investice do vzdělání

Sborník z 11. mezinárodní vědecké konference, Praha, 29. – 30. září 2008

GA ČR 402/06/1357

Vydání připravil: doc. Radim Valenčík, CSc.

Vydala Vysoká škola finanční a správní, o.p.s., Estonská 500, 101 00 Praha 10,
v edici EUPRESS v roce 2008 jako svou 113. publikaci

První vydání, počet stran 32

Sazba, zlom, tisk: PrintActive, s.r.o. Hvězdoslavova 614/16, 400 01 Ústí nad Labem

Tato publikace neprošla jazykovou úpravou.

Poznámky:

Kooperativa

VIENNA INSURANCE GROUP

 UniCredit Bank

Městská část
Praha 10

CFO Club
Excellence
in finance

Mediaální partner

ČESKÁ
INFORMAČNÍ
AGENTURA